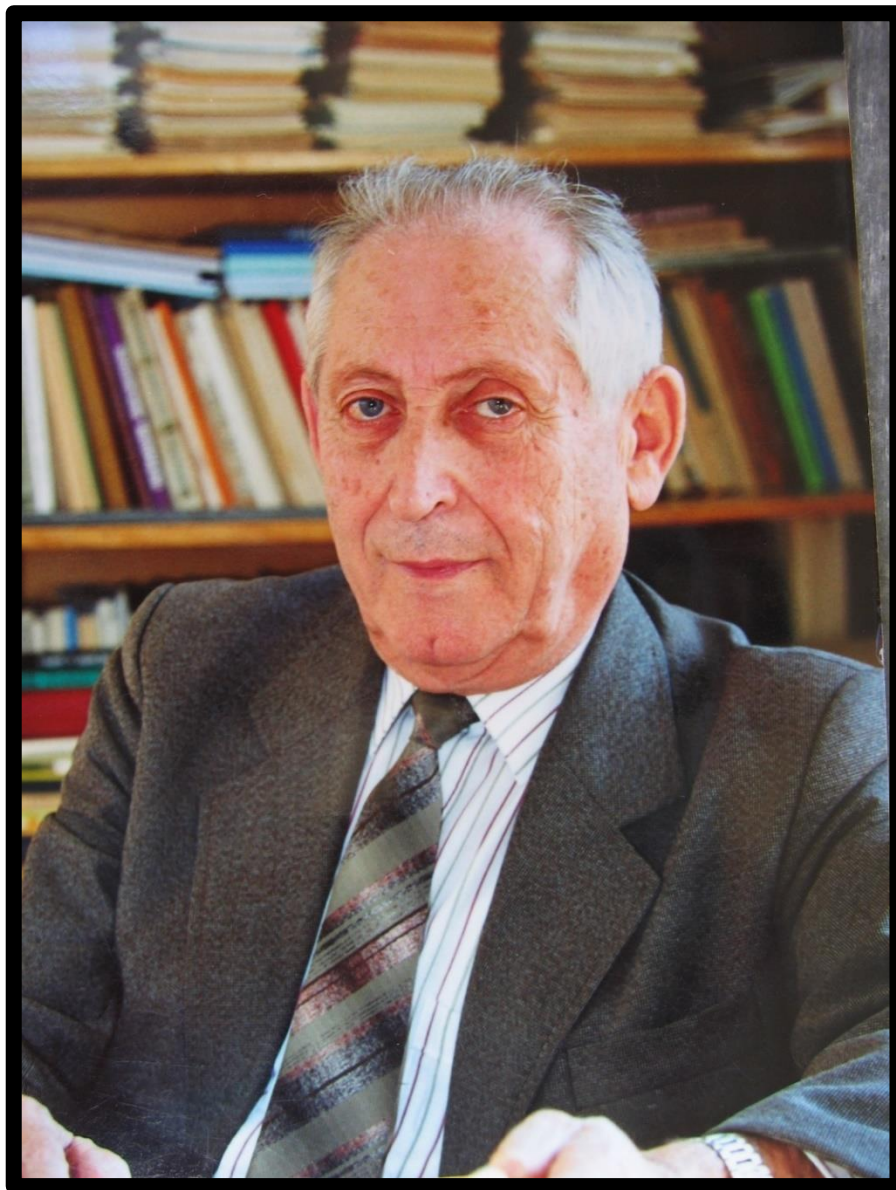

Пам'яті Гедаля Абрамовича Хайліса

27 вересня 2020 року на 92 році життя перестало битися серце видатного вченого і надзвичайно чутливої людини – Гедаля Абрамовича Хайліса, доктора технічних наук, професора, Заслуженого діяча науки і техніки України, академіка Інженерної академії України, професора кафедри агроінженерії Уманського національного університету садівництва.

Г.А. Хайліс народився 15 жовтня 1928 р. в м. Сорока у сім'ї бондаря. В 1952 р. із відзнакою закінчив факультет механізації сільського господарства Московського інституту механізації та електрифікації сільського господарства. Свій трудовий шлях розпочав на посаді інженера машино-випробувальної станції в м. Торжок Калінінської області.

У 1957 р. на запрошення керівництва Всесоюзного науково-дослідного інституту льону (ВНДІЛ) Г.Хайліс перейшов на посаду старшого наукового співробітника відділу механізації.

Г.А. Хайліс у 1959 р. захистив дисертаційну роботу на здобуття наукового ступеня кандидата технічних наук на тему "Дослідження перекочування ведених коліс сільськогосподарських машин", а у 1976 р. докторську дисертацію на тему "Дослідження процесів брання і в'язання стебел у льонозбиральних машинах в Московському інституті інженерів сільськогосподарського виробництва ім. В.П. Горячкіна. Вчене звання професора на кафедрі теорії механізмів і машин йому було присуджено в 1979 р.

З 1981 р. трудова діяльність Г. Хайліса пов'язана з Україною. Спочатку він очолював кафедру теорії механізмів і машин Українського інституту інженерів водного господарства (м. Рівне), а з 1985 р. кафедру сільськогосподарського машинобудування Луцького філіалу Львівського політехнічного інституту (нині Луцький національний технічний університет). Тривалий час був проректором цього університету. У 2007 – 2015 рр. був головним науковим співробітником Українського науково-дослідного інституту прогнозування і випробування техніки і технологій для сільськогосподарського виробництва імені Леоніда Погорілого, після чого у Луцькому національному технічному університеті був професором кафедри інженерного та комп'ютерного забезпечення АПК. З 2017 р. Г. Хайліс працював в Уманському національному університеті садівництва завідувачем, а потім професором кафедри агроінженерії.

Г. Хайліс є гордістю й окрасою вітчизняної науки з питань механізації сільського господарства, світлою нашою інженерної думки. Усе життя Гедаля Абрамовича було пов'язане з тим, як краще механізувати сільськогосподарські процеси, досліджувати та удосконалювати машини. Учень та гідний продовжувач визначних вчених В.П. Горячкіна та В.О. Желіговського весь свій талант і працю віддав служінню високим ідеалам науки. Інженер за фахом за весь період роботи Г.А. Хайліс здійснив значний внесок у розвиток теоретичних та практичних напрямків дослідження механізмів сільськогосподарських машин, з механіки рослинних матеріалів, з механізації вирощування і збирання льону, сушіння матеріалів та ряду інших питань. Він заснував нову наукову дисципліну "Механіка рослинних матеріалів". За результатами досліджень ним опубліковано понад 500 робіт. В тому числі 20 книг та 140 авторських свідоцтв і

патентів на винаходи. Під його керівництвом та за безпосередньої участі створено льонокомбайни ЛК – 4М, ЛВК – 4Т, ЛК – 4Т, ЛК – 4У та ціла низка іншої техніки. Серед опублікованих ним книг монографія "Элементы теории и расчета льноуборочных машин", "Теория и расчет льноуборочных машин", "Льноуборочные машины", "Механика растительных материалов", "Экспериментальные исследования игольчатой бороны", навчальні посібники "Основы теории и расчета сельскохозяйственных машин", "Основы проектирования и дослідження сільськогосподарських машин", "Исследование сельскохозяйственной техники и обработки опытных данных", "Сельскохозяйственные материалы (виды, состав, свойства)", витримали не одне видання і добре відомі спеціалістам як нашої держави так і за її межами.

Г.А. Хайліс – науковий керівник багатьох аспірантів і докторантів, ним створена наукова школа, під його керівництвом підготовлено і захищено 43 кандидатських дисертацій, він був науковим консультантом 8 докторських дисертацій.

З усіх прекрасних якостей, властивих Гедалю Абрамовичу, відмітимо його надзвичайну скромність, тактовність, інтелігентність, людяність, доброзичливість і прагнення безкорисно допомогти всім, а насамперед молоді. Саме тому для всієї наукової спільноти Гедаля Абрамовича залишився взірцем наукового керівника, консультанта, принципового, доброзичливого, але безмежно людяного опонента, члена спеціалізованих рад із захисту дисертацій.

Рідні, близькі, науковці, викладачі, випробувачі, розробники сільськогосподарської техніки, друзі і соратники сумують з приводу кончини Гедаля Абрамовича. Світла пам'ять про нього назавжди збережеться у наших серцях. Хай Українська земля, якій вірою і правдою служив учений, буде йому вічним притулком.

**В.О. Шейченко, А.Ю. Горбовий, В.Ф. Дідух, В.І. Кравчук, О.О. Налобіна,
М.М. Толстушко, Н.О. Толстушко, В.В. Шевчук, О.С. Пушка, О.І. Єременко**